

บัณฑิต พลแก้ง. 2552. การใช้บริการสุขภาพภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
 ของคนพิการทางการเคลื่อนไหวใน จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาขารณสุขศาสตร์
 มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.วงศา เล่าศิริวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้บริการสุขภาพภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในจังหวัดชัยภูมิที่ขึ้นทะเบียนในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ปี 2551 กลุ่มตัวอย่างคือ คนพิการทางการเคลื่อนไหว จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 184 รายที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATA ด้วยค่าสถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามัธยฐาน

ผลการศึกษาพบว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวมีอายุเฉลี่ย 51.4 ± 17.7 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.9) การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาร้อยละ 62.0 ไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่มีรายได้จากเบี้ยยังชีพ (ร้อยละ 84.2) ลักษณะความพิการที่พบมากที่สุดคือแขนขาอ่อนแรงครึ่งซีกร้อยละ 27.7 และอัมพาตร้อยละ 26.6 โดยมีสาเหตุจากความชรา เท่ากันกับสาเหตุจากอุบัติเหตุคือร้อยละ 30.4 ส่วนใหญ่เป็นความพิการภายหลัง (ร้อยละ 83.1) ไปใช้บริการโดยสุขภาพสิทธิบัตรของคนพิการร้อยละ 77.2 เป็นการใช้บริการที่สถานีนามัย ร้อยละ 65.2 เหตุผลที่ไปใช้บริการในสถานบริการสุขภาพส่วนมากคือสะดวกในการเดินทาง (ร้อยละ 76.6) ในการไปใช้บริการสุขภาพส่วนใหญ่มีญาติพาไปสถานบริการสุขภาพ ร้อยละ 60.3 ในรอบปีที่ผ่านมาคนพิการเคยเจ็บป่วยร้อยละ 82.1 โดยส่วนมากป่วยเป็นไข้ (ร้อยละ 69.5) เมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยกว่าครึ่งจะไปใช้บริการที่สถานีนามัย (ร้อยละ 53.3) ซึ่ยอมารกินเอง ร้อยละ 29.9 เมื่อเจ็บป่วยมากจะไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล ร้อยละ 64.7 คนพิการส่วนมากได้รับการส่งเสริมสุขภาพโดยได้รับการที่บ้านร้อยละ 89.1 ซึ่งส่วนมากเป็นการเยี่ยมเยียนที่บ้าน (ร้อยละ 83.5) ได้รับการป้องกันโรค ร้อยละ 76.6 เกือบบริการทั้งหมดเป็นการชั่งน้ำหนัก/วัดส่วนสูง/วัดความดัน (ร้อยละ 98.6) โดยได้รับการตรวจน้ำตาลในเลือด/ปัสสาวะร้อยละ 52.5 คนพิการกว่าครึ่งไม่เคยได้รับการฟื้นฟู (ร้อยละ 50.5) เนื่องจากไม่ทราบว่าต้องได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 32.3 คนพิการที่

เคยได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ร้อยละ 49.5 ส่วนมากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจากโรงพยาบาล (ร้อยละ 65.9) มีคนพิการที่ใช้กายอุปกรณ์ในการดำเนินชีวิตประจำวันร้อยละ 47.8 โดยที่ร้อยละ 38.7 ใช้อุปกรณ์รัดเข็น สามล้อโยก คนพิการได้รับการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นและความช่วยเหลือทางสังคมจากเพื่อนบ้านเป็นส่วนมาก

เนื่องจากคนพิการทางการเคลื่อนไหวเป็นการสูญเสียหน้าที่การทำงานของร่างกายอย่างถาวร การดำเนินชีวิตในกลุ่มคนเหล่านี้จึงมีความยากลำบากกว่าคนปกติ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรส่งเสริมการดูแลสุขภาพฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้ร่างกายส่วนที่พิการได้กลับมาใช้งานได้ใกล้เคียงกับปกติมากที่สุดเพื่อให้คนพิการเหล่านี้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการให้การดูแลสุขภาพฟื้นฟูสุขภาพคนพิการอย่างต่อเนื่องในชุมชน

Bandit Polkang. 2009. *Health Services Utilization under the Universal Coverage Health Insurance of Movement Disabilities in Chaiyaphum Province*. Master of Public Health Thesis, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor : Assoc. Prof. Dr. Wongsu Laohasiriwong

ABSTRACT

This cross sectional study aimed to study health services utilization under the Universal Coverage Health Insurance (UC) of movement disabilities in Chaiyaphum province who registered in the UC scheme in 2008. The sample was 184 movement disabilities in Chaiyaphum province who were systematic randomly selected. The samples were questionnaire interviewed. STATA program was used to analyze for frequency, percentage, mean, standard deviation and median.

The results revealed that the movement disabilities had average age of 51.4 ± 17.7 years old. Most of them were male (54.9 %), finished primary school 1 (62.0%). 43.5 % did not have any occupation, most of them received monthly allowance from the government (84.2%). Most of the disability was hemiplegia (27.7%) and paralysis (26.6 %). The most common causes of disability were elderly and accidents (30.4 % each). Most of these disabilities were acquire not congenital (83.1%). Most of them used the UC for disabilities when getting health services (77.2 %). Majority of the disabilities using service at health centers (65.2 %). Most common reasons for getting services from the health facilities were convenient for transportation (76.6 %), 60.3 % of the disable had relatives to help take them to health facilities. During the past 12 months, 82.1 % of the disabilities got sick, mostly having fever (69.5 %). When having mild illness, most of them go to health centers (53.3 %), whereas 29.9 % self prescribed drugs. Most of them went to hospital when having serious illness (64.7%). Most of the disabilities received health promotion services at home (89.1%), of which 83.5 % were home visit, 76.6 % got disease prevention services, almost all services were weighing, high measurement and taking blood pressure (98.6 %). More than half had blood and urine sugar checked (52.5%). 50.5% of the disabilities had not had any rehabilitation services, since they did not know that they had to get it (32.3 %). Those who ever received the rehabilitation services, were mostly received the services from hospitals. 47.8 % of the

disables used assistance device of which 65.8 % were wheelchairs. Most of these disables received economic support from the local administration organizations and social support from neighbors. The movement disables had lost body functions permanently, therefore they suffered in daily life. Health personnel should improve rehabilitation cares to help them recover to normal or as close to normal as possible, for their self reliance. Especially, promoting the community roles in rehabilitation for the disables to achieve the continuity of care in the communities.